

Motion till riksdagen 2025/26:3801

av **Helena Gellerman (L)**

Fler möjligheter till kollektivtrafik till sjöss

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur Sverige kan främja klimatomställningen och skapa attraktiva villkor för lokal och regional eldriven kollektivtrafik till sjöss och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har högt ställda klimatmål och transportsektorn står för en betydande del av våra utsläpp. Samtidigt finns en stor potential att snabbt minska utsläppen och bullret i våra kust- och skärgårdsstäder genom elektrifiering av den lokala och regionala sjötrafiken. Tekniken för tysta, utsläppsfria passagerarfartyg finns redan på marknaden, och allt fler rederier, kommuner och regioner vill ersätta dieseldrivna fartyg med eldrivna alternativ.

Dagens utformning av energiskatten utgör dock ett hinder för denna utveckling. Nedsättningen av energiskatten på el som används som landström gäller i dag endast för fartyg över 400 bruttoton. Det innebär att små och medelstora fartyg, som är bäst lämpade för kollektivtrafik i våra skärgårdar och tätortsnära vatten, inte omfattas av skattelättnaden. De betalar full energiskatt på elen, vilket försämrar konkurrenskraften jämfört med fossildrivna alternativ.

Reglernas ursprungliga syfte var att minska utsläpp och buller från stora oceangående fartyg när de låg i hamn med hjälpmotorerna igång. Det var ett viktigt steg för att förbättra luftkvaliteten i hamnstäder, men lagstiftningen utgår fortfarande från den verkligheten. Den tar inte hänsyn till att elektrifiering i dag inte bara handlar om att stänga av motorerna vid kaj, utan också om att driva fartygets resa med el. Därmed försvåras möjligheterna till att minska utsläpp från transporter nära människors vardag.

Situationen blir än mer snedvriden av att sjöfartsdiesel i praktiken är helt befriad från energiskatt och koldioxidskatt. Det innebär att eldrivna fartyg i dag beskattas betydligt hårdare än motsvarande dieselfartyg, trots att de bidrar till klimatmålen och minskar buller och lokala utsläpp. Resultatet är ett styrmedelsglapp: fossila bränslen premieras indirekt, och de elektriska fartyg som kan ge störst samhällsnytta i vardagstrafiken möter högre driftkostnader.

För att främja klimatomställningen och skapa attraktiva villkor för lokal och regional eldriven kollektivtrafik till sjöss bör regelverket för energiskatten förändras. En utredning bör se över tröskeln för bruttotonnage så att skattenedsättningen på el även omfattar mindre, elektriska passagerarfartyg i lokal och regional trafik. Det är ett sätt att jämna ut spelplanen för elektriska fartyg som då kan ge ett värdefullt bidrag till att nå Sveriges klimatmål.

En sådan förändring skulle ge likvärdiga villkor för eldrivna fartyg gentemot fossildrivna och bidra till att påskynda övergången till hållbara transporter till sjöss, ett område där Sverige har potential att bli världsledande.

Helena Gellerman (L)